ശ്രീഃ

ശ്രീമതേ രാമാനുജായ നമഃ

ശ്രീമതേ നിഗമാന്തമഹാദേശികായ നമഃ

ഓം നമോ ഭഗവതേ വാസുദേവായ

മഹർഷി വേദവ്യാസപ്രണീതം ശ്രീമദ്ഭാഗവതമഹാപുരാണം

॥ ദശമസ്കന്ധേ പഞ്ചാശീതിതമോഽധ്യായഃ ॥

This document has been prepared by

Sunder Kidāmbi

with the blessings of

ശ്രീ രംഗരാമാനുജ മഹാദേശികൻ

His Holiness śrīmad āṇḍavan śrīraṅgam

ശ്രീഃ

ശ്രീമതേ രാമാനുജായ നമഃ

ശ്രീമതേ നിഗമാന്തമഹാദേശികായ നമഃ

ഓം നമോ ഭഗവതേ വാസുദേവായ

ശ്രീമദ്ഭാഗവതമഹാപുരാണം

॥ ദശമസ്കന്ധേ പഞ്ചാശീതിതമോഽധ്യായഃ ॥

ശ്രീബാദരായണിരുവാച
അഥൈകദാഽഽത്മജൗ പ്രാപ്തൗ കൃതപാദാഭിവന്ദനൗ ।
വസുദേവോഽഭിനന്ദ്യാഹ പ്രീത്യാ സങ്കർഷണാച്യുതൗ ॥ **1** ॥

മുനീനാം സ വചഃ ശ്രുത്വാ പുത്രയോർധാമസൂചകം ।
തദ്വീർയൈർജാതവിശ്രംഭഃ പരിഭാഷ്യാഭ്യഭാഷത ॥ **2** ॥

കൃഷ്ണ കൃഷ്ണ മഹായോഗിൻ സങ്കർഷണ സനാതന ।
ജാനേ വാമസ്യ യത് സാക്ഷാത് പ്രധാനപുരുഷൗ പരൗ ॥ **3** ॥

യത്ര യേന യതോ യസ്യ യസ്മൈ യദ് യദ് യഥാ യദാ ।
സ്യാദിദം ഭഗവാൻ സാക്ഷാത് പ്രധാനപുരുഷേശ്വരഃ ॥ **4** ॥

ഏതന്നാനാവിധം വിശ്വമാത്മസൃഷ്ടമധോക്ഷജ ।
ആത്മനാനുപ്രവിശ്യാത്മൻ പ്രാണോ ജീവോ ബിഭർഷ്യജ ॥ **5** ॥

പ്രാണാദീനാം വിശ്വസൃജാം
ശക്തയോ യാഃ പരസ്യ താഃ ।
പാരതന്ത്ര്യാദ് വൈ സാദൃശ്യാദ്
ദ്വയോശ്ചേഷ്ടൈവ ചേഷ്ടതാം ॥ **6** ॥

കാന്തിസ്തേജഃ പ്രഭാ സത്താ
ചന്ദ്രാഗ്ന്യർകർക്ഷവിദ്യുതാം।
യത് സ്ഥൈർയം ഭൂഭൃതാം ഭൂമേ -
ർവൃത്തിർഗന്ധോഽർഥതോ ഭവാൻ ॥ **7** ॥

തർപണം പ്രാണനമപാം ദേവത്വം താശ്ച തദ്രസഃ।
ഓജഃ സഹോ ബലം ചേഷ്ടാ ഗതിർവായോസ്തവേശ്വര ॥ **8** ॥

ദിശാം ത്വമവകാശോഽസി ദിശഃ ഖം സ്ഫോട ആശ്രയഃ।
നാദോ വർണസ്ത്വമോങ്കാര ആകൃതീനാം പൃഥക്കൃതിഃ ॥ **9** ॥

ഇന്ദ്രിയം ത്വിന്ദ്രിയാണാം ത്വം ദേവാശ്ച തദനുഗ്രഹഃ।
അവബോധോ ഭവാൻ ബുദ്ധേർജീവസ്യാനുസ്മൃതിഃ സതീ ॥ **10** ॥

ഭൂതാനാമസി ഭൂതാദിരിന്ദ്രിയാണാം ച തൈജസഃ।
വൈകാരികോ വികൽപാനാം പ്രധാനമനുശായിനാം ॥ **11** ॥

നശ്വരേഷ്വിഹ ഭാവേഷു തദസി ത്വമനശ്വരം।
യഥാ ദ്രവ്യവികാരേഷു ദ്രവ്യമാത്രം നിരൂപിതം ॥ **12** ॥

സത്ത്വം രജസ്തമ ഇതി ഗുണാസ്തദ്വൃത്തയശ്ച യാഃ।
ത്വയ്യദ്ധാ ബ്രഹ്മണി പരേ കൽപിതാ യോഗമായയാ ॥ **13** ॥

തസ്മാന്ന സന്ത്യമീ ഭാവാ യർഹി ത്വയി വികൽപിതാഃ।
ത്വം ചാമീഷു വികാരേഷു ഹ്യന്വയാദാവ്യാവഹാരികഃ ॥ **14** ॥

ഗുണപ്രവാഹ ഏതസ്മിന്നബുധാസ്ത്വഖിലാത്മനഃ।
ഗതിം സൂക്ഷ്മാമബോധേന സംസരന്തീഹ കർമഭിഃ ॥ **15** ॥

യദൃച്ഛയാ നൃതാം പ്രാപ്യ സുകൽപാമിഹ ദുർലഭാം।
സ്വാർഥേ പ്രമത്തസ്യ വയോ ഗതം ത്വൻമായയേശ്വര ॥ **16** ॥

അസാവഹമ്മമൈവൈതേ ദേഹേ ചാസ്യാൻവയാദിഷു।
സ്നേഹപാശൈർനിബധ്നാതി ഭവാൻ സർവമിദം ജഗത് ॥ **17** ॥

യുവാം ന നഃ സുതൗ സാക്ഷാത് പ്രധാനപുരുഷേശ്വരൗ।
ഭൂഭാരക്ഷത്രക്ഷപണ അവതീർണൗ തഥാഽഽത്മ ഹ ॥ **18** ॥

തത്തേ ഗതോഽസ്മ്യരണമദ്യ പദാരവിന്ദ -
മാപന്നസംസൃതിഭയാപഹമാർതബന്ധോ।
ഏതാവതാലമലമിന്ദ്രിയലാലസേന
മർത്യാത്മദൃക് ത്വയി പരേ യദപത്യബുദ്ധിഃ ॥ **19** ॥

സൂതീഗൃഹേ നനു ജഗാദ ഭവാനജോ നൗ
സഞ്ജജ്ഞ ഇത്യനുയുഗം നിജധർമഗുപ്ത്യൈ।
നാനാതനൂർഗഗനവദ് വിദധജ്ജഹാസി
കോ വേദ ഭൂമ്ന ഉരുഗായ വിഭൂതിമായാം ॥ **20** ॥

ശ്രീശുക ഉവാച
ആകർണ്യേത്ഥം പിതുർവാക്യം ഭഗവാൻ സാത്വതർഷഭഃ।
പ്രത്യാഹ പ്രശ്രയാനമ്രഃ പ്രഹസഞ്ശ്ലക്ഷ്ണയാ ഗിരാ ॥ **21** ॥

ശ്രീഭഗവാനുവാച
വചോ വഃ സമവേതാർഥം താതൈതദുപമൻമഹേ।
യന്നഃ പുത്രാൻ സമുദ്ദിശ്യ തത്ത്വഗ്രാമ ഉദാഹൃതഃ ॥ **22** ॥

അഹം യൂയമസാവാർയ ഇമേ ച ദ്വാരകൗകസഃ।
സർവേഽപ്യേവം യദുശ്രേഷ്ഠ വിമൃശ്യാഃ സചരാചരം ॥ **23** ॥

ആത്മാ ഹ്യേകഃ സ്വയഞ്ജ്യോതി -
ർനിത്യോഽൻയോ നിർഗുണോ ഗുണൈഃ।

ആത്മസൃഷ്ടൈസ്തത്കൃതേഷു
ഭൂതേഷു ബഹുധേയതേ ॥ **24** ॥

ഖം വായുർജ്യോതിരാപോ ഭൂസ്തത്കൃതേഷു യഥാശയം।
ആവിസ്തിരോഽൽപഭൂർയേകോ നാനാത്വം യാത്യസാവപി ॥ **25** ॥

ശ്രീശുക ഉവാച
ഏവം ഭഗവതാ രാജൻ വസുദേവ ഉദാഹൃതം।
ശ്രുത്വാ വിനഷ്ടനാനാധീസ്തൂഷ്ണീം പ്രീതമനാ അഭൂത് ॥ **26** ॥

അഥ തത്ര കുരുശ്രേഷ്ഠ ദേവകീ സർവദേവതാ।
ശ്രുത്വാഽഽനീതം ഗുരോഃ പുത്രമാത്മജാഭ്യാം സുവിസ്മിതാ ॥ **27** ॥

കൃഷ്ണരാമൗ സമാശ്രാവ്യ പുത്രാൻ കംസവിഹിംസിതാൻ।
സ്മരന്തീ കൃപണം പ്രാഹ വൈക്ലവ്യാദശ്രുലോചനാ ॥ **28** ॥

ദേവക്യുവാച
രാമ രാമാപ്രമേയാത്മൻ കൃഷ്ണ യോഗേശ്വരേശ്വര।
വേദാഹം വാം വിശ്വസൃജാമീശ്വരാവാദിപൂരുഷൗ ॥ **29** ॥

കാലവിധ്വസ്തസത്ത്വാനാം രാജ്ഞാമുച്ചാസ്ത്രവർതിനാം।
ഭൂമേർഭാരായമാണാനാമവതീർണൗ കിലാദ്യ മേ ॥ **30** ॥

യസ്യാംശാംശാംശഭാഗേന വിശ്വോത്പത്തിലയോദയാഃ।
ഭവന്തി കില വിശ്വാത്മംസ്തം ത്വാദ്യാഹം ഗതിം ഗതാ ॥ **31** ॥

ചിരാൻമൃതസുതാദാനേ ഗുരുണാ കാലചോദിതൗ।
ആനിൻയഥുഃ പിതൃസ്ഥാനാദ് ഗുരവേ ഗുരുദക്ഷിണാം ॥ **32** ॥

തഥാ മേ കുരുതം കാമം യുവാം യോഗേശ്വരേശ്വരൗ।
ഭോജരാജഹതാൻ പുത്രാൻ കാമയേ ദ്രഷ്ടുമാഹൃതാൻ ॥ **33** ॥

ഋഷിരുവാച
ഏവം സഞ്ചോദിതൗ മാത്രാ രാമഃ കൃഷ്ണശ്ച ഭാരത।
സുതലം സംവിവിശതുർയോഗമായാമുപാശ്രിതൗ ॥ **34** ॥

തസ്മിൻ പ്രവിഷ്ടാവുപലഭ്യ ദൈത്യരാഡ്
വിശ്വാത്മദൈവം സുതരാം തഥാഽഽത്മനഃ।
തദ്ദർശനാഹ്ലാദപരിപ്ലുതാശയഃ
സദ്യഃ സമുത്ഥായ നനാമ സാൻവയഃ ॥ **35** ॥

തയോഃ സമാനീയ വരാസനം മുദാ
നിവിഷ്ടയോസ്തത്ര മഹാത്മനോസ്തയോഃ।
ദധാര പാദാവവനിജ്യ തജ്ജലം
സവൃന്ദ ആബ്രഹ്മ പുനദ് യദംബു ഹ ॥ **36** ॥

സമർഹയാമാസ സ തൗ വിഭൂതിഭി -
ർമഹാർഹവസ്ത്രാഭരണാനുലേപനൈഃ।
താംബൂലദീപാമൃതഭക്ഷണാദിഭിഃ
സ്വഗോത്രവിത്താത്മസമർപണേന ച ॥ **37** ॥

സ ഇന്ദ്രസേനോ ഭഗവത്പദാംബുജം
ബിഭ്രൻമുഹുഃ പ്രേമവിഭിന്നയാ ധിയാ।
ഉവാച ഹാനന്ദജലാകുലേക്ഷണഃ
പ്രഹൃഷ്ടരോമാ നൃപ ഗദ്ഗദാക്ഷരം ॥ **38** ॥

ബലിരുവാച
നമോഽനന്തായ ബൃഹതേ നമഃ കൃഷ്ണായ വേധസേ।
സാംഖ്യയോഗവിതാനായ ബ്രഹ്മണേ പരമാത്മനേ ॥ **39** ॥

ദർശനം വാം ഹി ഭൂതാനാം ദുഷ്പ്രാപം ചാപ്യദുർലഭം।
രജസ്തമഃസ്വഭാവാനാം യന്നഃ പ്രാപ്തൗ യദൃച്ഛയാ ॥ **40** ॥

ദൈത്യദാനവഗന്ധർവാഃ സിദ്ധവിദ്യാധ്രചാരണാഃ।
യക്ഷരക്ഷഃപിശാചാശ്ച ഭൂതപ്രമഥനായകാഃ ॥ **41** ॥

വിശുദ്ധസത്ത്വധാമ്ന്യദ്ധാ ത്വയി ശാസ്ത്രശരീരിണി।
നിത്യം നിബദ്ധവൈരാസ്തേ വയം ചാന്യേ ച താദൃശാഃ ॥ **42** ॥

കേചനോദ്ബദ്ധവൈരേണ ഭക്ത്യാ കേചന കാമതഃ।
ന തഥാ സത്ത്വസംരബ്ധാഃ സന്നികൃഷ്ടാഃ സുരാദയഃ ॥ **43** ॥

ഇദമിത്ഥമിതി പ്രായസ്തവ യോഗേശ്വരേശ്വര।
ന വിദന്ത്യപി യോഗേശാ യോഗമായാം കുതോ വയം ॥ **44** ॥

തന്നഃ പ്രസീദ നിരപേക്ഷവിമൃഗ്യയുഷ്മ -
ത്പാദാരവിന്ദധിഷണാൻയഗൃഹാന്ധകൂപാത്।
നിഷ്ക്രമ്യ വിശ്വശരണാംഘ്ര്യുപലബ്ധവൃത്തിഃ
ശാന്തോ യഥൈക ഉത സർവസഖൈശ്ചരാമി ॥ **45** ॥

ശാധ്യസ്മാനീശിതവ്യേശ നിഷ്പാപാൻ കുരു നഃ പ്രഭോ।
പുമാൻ യച്ഛ്രദ്ധയാഽഽതിഷ്ഠംശ്ചോദനായാ വിമുച്യതേ ॥ **46** ॥

ശ്രീഭഗവാനുവാച
ആസൻ മരീചേഃ ഷട് പുത്രാ ഊർണായാം പ്രഥമേഽന്തരേ।
ദേവാഃ കം ജഹസുർവീക്ഷ്യ സുതാം യദ്ഭിതുമുദ്യതം ॥ **47** ॥

തേനാസുരീമഗൻ യോനിമധുനാവദ്യകർമണാ।
ഹിരൺയകശിപോർജാതാ നീതാസ്തേ യോഗമായയാ ॥ **48** ॥

ദേവക്യാ ഉദരേ ജാതാ
രാജൻ കംസവിഹിംസിതാഃ।
സാ താംഹോചത്യാത്മജാൻ സ്വാം -
സ്ത ഇമേഽധ്യാസതേഽന്തികേ ॥ **49** ॥

ഇത ഏതാൻ പ്രണേഷ്യാമോ മാതൃശോകാപനുത്തയേ ।
തതഃ ശാപാദ് വിനിർമുക്താ ലോകം യാസ്യന്തി വിജ്വരാഃ ॥ **50** ॥

സ്മരോദ്ഗീഥഃ പരിഷ്വംഗഃ പതംഗഃ ക്ഷുദ്രഭൃദ് ഘൃണീ ।
ഷഡിമേ മത്പ്രസാദേന പുനർയാസ്യന്തി സദ്ഗതിം ॥ **51** ॥

ഇത്യുക്ത്വാ താൻ സമാദായ ഇന്ദ്രസേനേന പൂജിതൗ ।
പുനർദ്വാരവതീമേത്യ മാതുഃ പുത്രാനയച്ഛതാം ॥ **52** ॥

താൻ ദൃഷ്ട്വാ ബാലകാൻ ദേവീ
പുത്രസ്നേഹസ്നുതസ്തനീ ।
പരിഷ്വജ്യാങ്കമാരോപ്യ
മൂർധൻയജിഘ്രദഭീക്ഷ്ണശഃ ॥ **53** ॥

അപായയത് സ്തനം പ്രീതാ സുതസ്പർശപരിപ്ലുതാ ।
മോഹിതാ മായയാ വിഷ്ണോർയയാ സൃഷ്ടിഃ പ്രവർതതേ ॥ **54** ॥

പീത്വാമൃതം പയസ്തസ്യാഃ പീതശേഷം ഗദാഭൃതഃ ।
നാരായണാംഗസംസ്പർശപ്രതിലബ്ധാത്മദർശനാഃ ॥ **55** ॥

തേ നമസ്കൃത്യ ഗോവിന്ദം ദേവകീം പിതരം ബലം ।
മിഷതാം സർവഭൂതാനാം യയുർധാമ ദിവൗകസാം ॥ **56** ॥

തം ദൃഷ്ട്വാ ദേവകീ ദേവീ മൃതാഗമനനിർഗമം ।
മേനേ സുവിസ്മിതാ മായാം കൃഷ്ണസ്യ രചിതാം നൃപ ॥ **57** ॥

ഏവംവിധാൻയദ്ഭുതാനി കൃഷ്ണസ്യ പരമാത്മനഃ ।
വീർയാൺയനന്തവീർയസ്യ സന്ത്യനന്താനി ഭാരത ॥ **58** ॥

സൂത ഉവാച

യ ഇദമനുശൃണോതി ശ്രാവയേദ് വാ മുരാരേ -
ശ്ചരിതമമൃതകീർതേർവർണിതം വ്യാസപുത്രൈഃ।
ജഗദഘഭിദലം തദ്ഭക്തസത്കർണപൂരം
ഭഗവതി കൃതചിത്തോ യാതി തത്ക്ഷേമധാമ ॥ **59** ॥

॥ ഇതി ശ്രീമദ്ഭാഗവതേ മഹാപുരാണേ പാരമഹംസ്യാം
സംഹിതായാം ദശമസ്കന്ധേ ഉത്തരാർധേ
മൃതാഗ്രജാനയനം നാമ പഞ്ചാശീതിതമോഽധ്യായഃ ॥